

۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لک مجموعۂ اسلامیہ در

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

212-20 JLC

۱۵ شوال ۱۳۳۰

خیش

۱۳۲۸ ایلول ۱۳

جلد ۲ - ۹

ایتالیانلر ایله ملاقات

کرك صوفیه ده، كرك فلبه ده اقامت ایتدیكم مدتیجه - اولجه ده سویلدیكم وجهله - متره پول هوتلنده قالدیم . فقط بیلیمم که تصادفیدر ، یوقسه نه در؟ هر ایکی هوتل ده ممالك عثمانیه دن طرد اولنان ایتالیانلر ایله ملاو برحاله ایدی، حتی فلبه ده کی هوتلده کلدیكم صیرالرده ایتالیان غزته نخبیرلری ده وارایدی . بونلر ایله آره صیره بعض شیلر قونوشور ایدیسه مده پك او قدر اوزون قونوشمازدیم . برکون مراقایدرك بونلر ایله عریض وعمیق کورشمك وطرابلس غرب محاربه سنه دائر فکرلری نه سرکزده اولدیغی کلامق ایسته دم . برکون باقدم که بزه قومشو اوطنهك اوکنه ، چقمش غزته اوقویور، هان بنده چیقوب نصل صلحه عائد برشیلر واری ؟ دیدیم . بزم قومشو کولومسه یهرك: خایر! خایر! جوانی ویرنجه: بن — بقالم نه دیه جک دیه — بزم غزته لر یازیور برقاق کونه قدر صلحك اساسی قرارلاشه جق ، حتی بوکون بوم ثله ایچون بزم هیئت وکلا اجتماع بیله ایده جک !.. دیدیم . بونك اوزرینه ایتالیان سونیه به باشلادی . بوئانده بری ده کلدی ، اوکاده بوخبری سویلدیم ، فقط او هیچ دوشونمیهرك شمدی قابل دکل صلح اولاماز ، دها چوق وقت بوایش دوام ایده جکدر ، دیدی . ایسته بونك اوزرینه آره مزده شوپله جه برمحاوره جریان ایتدی : بن — سزجه نصل امید اولنیور . بو یاقینلرده دولتین آره سنده صلح قابلی، دکلی ؟

ایتالیان — بز دکل ، هرکس بیلیور که شمدی صلح قابل دکلدر . دها بونك آره سی پك زیاده اوزایه جکدر . چونکه ایتالیانك حال حاضرده کی تکلیفی قبول ایدرك صلحه کیریشمك حال حاضرده بولنان عثمانی قاینه سی ایچون غیر قابلدر ، اگر بویله برصلحه کیریشه جک اولورسه ملنك اعتمادی غائب ایده جک واحتمالکه ملت غلیانه کلهرك اختلال بیله چیقاراجکدر . ایسته بو کی ملاحظه لره بناء عثمانی قاینه سی صلحه کیریشه میه جکدر . مع هذا بو قاینه یه ظهیر اوله جق بر مجلس مبعوثان کلیده اولنر قرار ویررلرله اوزمان بلکه اوله بیلیر . بونك غیری صلح قابل دکلدر . فقط حکومت سابقه موقع اقتداردن سقوط ایتسه ییدی اوزمان دها چابوق ، احتمالکه شمدی یه قدر صلح اولاجقدی .

— سن نه سویلیورسك ؟ بزده اکثریتله بونك عکسی دوشنولیور . بزده اکثریت دیور که : اگر حکومت سابقه موقع اقتدارده اولسه ییدی قابل دکل صلح اولیه جق، یعنی طرابلس ویرلیه جکدی . فقط اولنر موقع اقتداردن سقوط ایدوب یرینه شمدیکیلر کلدیکی ایچون صلح اوله جق ، یعنی طرابلس ویرلیه جکدر . سز بونك عکسی سویلیورسکز .

— اگر داخلدن اختلال ظهوری ایتیه ییدی، حکومت سابقه موقع اقتداردن دوشمه مش اوله ییدی ارادت پك چوق کچمه دن ایتالیا حکومتی عثمانیلرک دیلایکی کی صلحه کیریشه میه مجبور اولاجقدی . بناء علیه اوصورتله صلح قابل اوله رق آراسی پك اوقدر اوزامیه جقدی، فقط شمدی بو قابل دکلدر .

— ایتالیا حکومتی اجبار ایده جک سبیلر نه کی شیلردی ؟ — بونك باشلیجه برقاق سبی واردر: برکره ایتالیا افلاس اتمك درجه سنه کلشدر ، که کندیسنه بانقله لر بیله پاره ویرمه مکه باشلادیلر ، میلیونلرجه بورجه کرتار اولدی . کرچه سزکده یوق دکل! بانقله لر سزه ده ویرمزلردی ؛ فقط سز ذاتی مصارف ایتیورسکز که . بزم هر شیدن فضله اوله رق برده اوقدر زرهیلریمز واردر که دکر اوزرنده کزیورلر، بونلرک هپسی دهشتلی پاره ایتیور . دها صوکره ممالك عثمانیه دن طرد اولنلرله آیده یوز طقسان ، ایکیوز فرائق قدر پاره ده صرف اولنیور . بونلرک جمله سی ایتالیان کیسه سندن ویریلیور . فقط سزک نه قدر مصارفکیز وار !!؟

برسبب دها واردر که اوده عثمانی عسکرنده کی عزم وثبات، فدا کارلق، اطاعت . بن برایتالیان اولدیغ حالده دیورم که: دنیا ده عثمانی عسکری کی صبرلی،

عزم ومتانت صاحبی عسکر هیچ بریرده کورمدم . دکل بزده، بشقه دولتلرده بیله عثمانی عسکرلری کی عسکر اولدیغی سویلیورلر . بونی هرکس اعتراف ایدر . زیرا هیچ بریرده کورولر که برعسکر ایکی سنه ، اوچ ، دورت ، بش حتی ایچانده التی ، یدی سنه عسکرلک ایتسونده اختلال چیقارمسون . اگر سزک داخل ممالککزده اغتشاش چیقمایه رق اعلان حربدن بری کوستر . دیککز ثباتده بر آز دها دوام ایدیکیز ایتالیا عسکرنده اغتشاش محقق ایدی . ایسته بونك ایچوندر که ایتالیا عقد صلحه مجبور اوله جقدی . فقط شمدی ایتالیا یکیدن ایدلندی . کندیه نده ظهورندن قورقدیغی برحالی سزه کوردی . بناء علیه قولای قولای صلحه راضی اولاماز . بونك ایچون محاربه دوام ایدر ، نا که کندی دیدیکنی یایدیروب طرابلسی آلنجه یه قدر ...

— سن نه سویلیورسك؟ عثمانی قاینه سی طرابلسی ایتالیایه رسما ترك ایتسه بیله عربلر کندی مملکتلرینی بر فرد قالمایجه یه قدر مدافعه ایده جکدر . بزبوکا تماماً قانعز . حتی بتون سوریه ومصر غزته لر ی بوکا دائر اوزون مقاله لر نشر ایدیورلر . طرابلس وبنغازی عربلری مقدس وطنمزدن برقاریش یر ویرمه جکیز دیه بار بار باغریورلر ، پروتستولر ایدیورلر .

— اگر محاربه میدانده اولان برقاق کشی بورایه چاغریله جق اولورسه ایتالیا عربلری برکونده قانیرر . زیرا اوراده محاربه یی اداره ایدنلر برقاق عثمانی ضابطندن عبارتدر . اگر اونلر بوکون بورایه کلا ونلرده باقک ایتالیا عربلره نه روللر اوینار . ایتالیا ایچون اولنری کندیسنه جلب اتمک برکونلک مسئله در ، بناء علیه اونلر یالکز باشلرینه محاربه یه دوام ایده مزلر .

— بویله مدلتله دونه جک ضابط اساساً اورایه کیتمزدی . سیننیور دوستم، ینه خولیایه دالمه . بومستله ده مجاهدین اراسنده ایرلیق احتمالی یوقدر؛ یا هپ برلکده اوله جکلر ، یا هپ برلکده الی الابد شان وشرفله یاشایه جکلر ...

احمد حمدی

هندستانه مخبر خصوص صمزدی :

هند یولنده

۸

سبب — بنماری برطانیی

۱۰ اغستوس تاریخیله (میاذین) قضا سندن انفکاکله ایرتسی کونی (صالحیه) یه واردیغمزده بوراده کی قوناقدی بویوک برقافله یه راست کلدک . خاک اطرانده (عزیزه) قبیله سنک برقسعی چادر قوروب اغنام ومواشیلرله برابر بولنیورلردی . کیجه وقتی ایله (ابوکال) ه یتشوب صباح وقتنه قدر استراحت ایلدک . بوراسی قائممقاملق ایسه ده عمران ومدنیتدن پك بی بهره وبی نصیب برحاله در . صباحلین بورادن مفارقت ایدهرك اقشامه طوغری (نهیه) موقعنه کلدک . بورادن کلیرکن یول اتانسنده بغداد والیسی جمال پك افندی یه تصادف ایتدک . مشارالیهک معینده اوتوز قرق قدر ژاندارمه سواری ضابطان ونفرلرندن مرکب برآلای وارایدی . ایرتسی کونی (عانه) یه مواصلته قائممقامک نزدینه کیتدم . مومی الیه دور سابقده قسطنطنیه تبعید ایدلش بولندیغندن بنم منفارقیقم ایدی . افطاردن صکره خانه سته کیدوب بعض اشراف محلیه ایله حاکم افندی یه تقدیم ایلدی . عانه دن (حدیثه) یه وبورادن (بغداد) موقعنه طوغری حرکت ایتدک . حدیثه فرات نهری کنارنده وغایت ای بر موقعده بولنیورایسه ده بغدادی ده هیچ برشی — تک بر فرسوده خاندن بشقه — یوقدر .

ایرتسی کونی صباح وقتی حرکتله ، (هیت) ه ایریشدک . بوراسی ده قائممقامقدر . فقط حسن طبیعت ونظافتدن اثر بیله یوقدر . بورا اهاالیسی اوقدر نظافته رعایتسز آدملر در که کثافت ایچون بر مکافات ویرلمک لازم کلسه

طن ایدرمکه برنجیلکی مطابقاً بوقصبه اهالیسی احرازایدر . بوقضاده چارشو نامیله برقاچ اوافق دکان بولنقهده ایسهده ایچنده ییهجکه دائر هیچ برشی بولهمدق . فرات کنارنده بولنان بوقا آز بر همتله جنت کبی بر یر حالته افراغ اولنه بیلیر . کیجه یاریسی بورادن قالقوب ایرتسی کونی ایکندی وقتی (رماوی) قضاسنه اولاشدق . بوقضایه برده (دلیم) قضاسی تعبیر اولنیور . هیته نسبتله بوراسی همان پارس ولوندرهیه بکزیوردی . هرشیدن اول اهالیسی نیم عریان اولیوب غایت تمیز وموسمه یاقیشه جق صورتنده البسه ایله ملبس بولندقدن ماعدا ، چارشو وبازارلرنده ییهجکه هردرلوسی بول ومبذول ایدی .

خطه عراقیهیی ایلروده اروا واسقا ایدهجک اولان سد عملیاتی بورادن بدأ ایدلش وبش آلتی ساعتک مسافیه قدر تمید ایدلشدر . کونده بیک قدر عماله چالیشمده وکمال فعالیتله ایشک ایلری کتورلسنه دقت اولنمدهدر . عملیاته نظارت ایدن مهندس (سرویلیام ویلکوکس) بالذات ایش باشنده بولنوب اعطای اواصر وتعلیمات ایله اشتغال ایدیوردی . مهندسلرک اقامتی ایچون درت بیک لیرادن فضله برقیمتله یاییلمش برده (کوشک) واردرکه بوکوشکی مهندسلر بالذات یادیروب ایچنده بیتوت ایدیورلر . بوندن ماعدا مهندسلرک ییهجکلرله سائر مالزله لرینی وقتی وقتنده تدارک ایتک ایچون معیتلرینه بر استمبوط ویرلشدر .

اهالی محلیه نك افاده سنه باقیلر سه بوتون بو عملیاتک فائده سز اولدینی ویاپیلان مهندسلرک جمله سنک افنا ایدیلرکی کوستریلور ایسهده ، حقیقت حال بوسبوتون بشقه اولوب بوبابده ایدهجکم تحقیقات وتدقیقات ایله عملیات مذکوره نزهیه قدر وارلدینی آیروجه بر مقاله ایله قارئین کرامه عرض ایدهجکمی وعد ایله بوخصوصده شمیلک ده ایلرویه کیتمکدن صرف نظرله ایدیورم .

رماوی قعاسنده کرکی کبی حکومت عثمانیهیی تمثیله چالیشان برکیمسه وارسه اوده پولیس مأموریدر . بشقه مأمورلرک اهالی نظرنده او قدر قیمت و مزیتلری یوقدر . بوقضاده ایله مدنیت وحسن طبیعت فرقی ومتقدم اولدینی کبی مرکز قضاده آیروجهده بر باب رشدی مکتبی واردر . بالکیز تأسف اولنورکه بورالرده اولیه مقتدر ، متفنن مأمورلرله معلملر هر نه ده کوندرا ماشدر . خطه عراقیهیه کوندربلن مأمورلرک - سائرلرله ناله - ده ایلر زبانه ، ماهر ، مدبر ، عقیف اولملری لازم ایکن مع التأسف بوجهته او قدر اهمیت ویرلمدیکی درحال آکلاشیلور .

(رماوی) دن حرکتله ایکنجی قوناغمز اولان (قلوجه) - ناحیه مرکزینه - یه کلدهک . بوراسی زراعت وفلاحتله ، عمرانیه او قدر قابلیت واردرکه ، بورایی کورنلرک جمله سنک تحت تصدیقندهدر . فرات صوبی لایقيله اراضییی اسقا واروا ایدیور . فقط اصول فلاح و زراعتک هنوز دوره ابتدائیه بولنسی یوزندن مطلوب دائره سنده استفاده ایدیلما مکندهدر . قصبه فرات صوبینک هرایکی طرفنده تشکیل اولندیغدن آرا یرده برده کوپری واردر . انجق صراط کوپریسی اوزرندن قولایقله کچمک ده ایلر زبانه احتمال داخلندهدر . اولیه پریشان ویرباد بر کوپری اوزرندن کچن آرابه لردن آیروجه بشر غرو شلق بر رسم میری استیفا ایدیلکده اولدینی سوبلر سه م تعجب اولنمایدیر . حالبوکه متین ومحکم بر کوپری یاییلوب بورایه برقاچ بیک لیرا مصرف ایدیلرکه اولورسه هم عابرین ومارینک استراحتلری ، همده قصبه نك آز بر زمانده فوق العاده بر صورتده معمور اولسنی تأمین ایدر . خطه عراقیه او قدر چوق شیلره محتاجدرکه ، بونلرک هیچ بریسی هنوز حکومت یاهادینی کبی اهالی محلیهیی سعی وعمله دعوت ایلکی دخی اولنوشدر .

اهالی عراقیه نك تمامی دکلسه بیلر ، یوز طفسان طقوزی هنوز مشروطیت وحریتک نه اولدینی بیلدکلرندن ، بالکیز حکومتدن عدالت ومساوات بکلمله اکتفا ایدرلر . بورالرده ایسه اجرای عدالت ایتکلر زوالی فقرالری مغلبه نك ، متنفذانک - که هربری بر دره بکی قدر صاحب نفوذ وقوتدر - شرنندن قورتارمی پک قولای وآساندر . بورالرده پک جدی وعادل ودمیر قدر متین

بر اخلاقه مالک بولنان مأمورلر احتیاج واردر . بویله مأمورلرک بر آز - مستبد دیه میه جکم ایچون - شدت ومتانتله متخصص اولملری لازمکایرکه اهالییی اک زیاده ممنون ایدن وحکومتک قوتی کندیلرینه کوسترن نقطه بوندن عبارتدر . خلاصه کلام شونی دیمک ایسترم که خطه عراقیهیه آیری وشدتلی بر قانون ایله [عادل وشدید] مأمورلر الزمدر . بورایه کوندربلن والیلرله ، مأمورلر ، کرک اهالی محلیهیه وکرک قبائل مبحوثیه - سیاست وحکمت حکومت نامنه - او قدر یالان سوبلشدرکه حکومت عثمانیهیی یالانجی ، طولاندریجی ، متنازع بر حکومت حالته کتیرمکه واهالی نظرنده آتی بو صورته طانتدیرمغه بانث اولمشلردر . بر قاچ عائله رئیسله کوروشدیکم اشناده پاره قوتیله حکومته هرشیئی یادیرمه نك پک قولای اولدینی ووالیلرله متصرفلرک ، قائمماملرک آغزندن او قدر یالان ایشتمشلردرکه آرتق حکومته بر درلو امنیتلری قالدقلری سوبلیدر .

بورالره کوندربله جک مأمورلرک ، علامه ، فهامه کیمسه لردن اولملری او قدر مقتضی دکل ایسهده ، عقیف ومتین وصلابت وجدانییه مالک اولملری هرحالده مقتضیدر .

حجاج بن یوسف الثقفینک خطه عراقیهیه والی تعیین ایدیلکی عقیبنده اهالییه خطاباً ایرادایتدیکی خطبهیی تاریخده او قویانلر معروضات بیطرفانه مک حقیقتی درحال ادراک وتصدیق بیورورلر .

چون"رده ، فیفالرده حکومتی تمثیل ایدهجک اولان کیمسه لر حال حاضرده ژاندارمه لردرکه بونلرکده عددی پک قلیلدر . بر قضا مرکزنده بولنان بر پولیس هم وظیفه سنی ، همده عدلیه مدعی عمومیلکک وظیفه سنی ده ایفا ایدهجک حالبوکه بر رفیق ومعاونی یوقدر . بکا قالیسه یابو قضا لرده عدلیه تشکیلاتنه درحال مباشرت ایلی ویاخود بو کبی وظائفه متوظف بولنان مأمورین از باطیهیه بر رفیق تعیین اولنمایدیر .

قلوجه دن یوله چیقوب استوسک اون سکرنجی کونی اولان جمعه ایرتسی کونی ساعت ایکی الاتورقهده بغداده مواصلت ایلیم .

بغداد

س . م . توفیق

سبیل الرشاد مجله اسلامیه سی مرتبه

افندم ،

اعتقادجه انتباه اسلام آثارندن اولق اوزره شو کونلر ارا حرا ارباب خیر وحساندن بعض ذواتک مناسب محللره کوندلرک ایچون آبنونه اولدقلری اوقومقده ، بوندن طولایی سرور بی پایان طویتمقدهم .

«نیکدهده بور قعاسنده حراف محرم افندی» نام ذات مجله اسلامیه مرکز جد عاشق لرننددر . «حراف» لقبی اولوب کندیس ققرا صابرینددر . مع التأسف ای اولان بو ذات متدین ، سخی ، محب علم وعلمادر . دینی ووطنی حقیقه سور ، سومنی بیلیر . کندیس پک عاقل وفطین یارادلمش اولوب علمدن ، فندن وهر شیدن بحث ایدر وایتدیرر . رشدهیه مداوم براوغلی وار: نجیب . نجیب اوقور ، کندیس دیکر . نجیب یارم اوقور ، کندیس تمام دیکر ، تمام اکلار . بردیکر ، باشقه لرینه اون اکلادیر . کندیس یارم ساعت ، بر ساعت مصاحبت ایدن بر ذات محرم افندی ی علوم وفنون عالییهی تماماً تحصیل ایتش فضلادن طن ایدر .

کندیسندن خلاصه الخلاصه بحث ایلدیکم بو ذات الحق شایان تعاون اولدیغندن اصحاب خیر وحساندن احسان ایدیلرکه آبنونه لردن بریخده موی الیه اعطا بویورمکزی خالصاً لوجه الله رجا ایدرم افندم . صامسونده معلم

حسن روحی